

**Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle ehdotuksista neuvoston päätökseksi sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmän (SIS II) perustamisesta, toiminnasta ja käytöstä ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi ajoneuvojen rekisteröintitodistusten myöntämisestä vastaavien jäsenvaltioiden yksiköiden pääsyn sallimisesta toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmään (*SIS II – lainsäädäntöehdotukset*)**

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään Eduskunnalle Euroopan yhteisöjen komission 31 päivänä toukokuuta 2005 tekemät ehdotukset neuvoston päätökseksi sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmän (SIS II) perustamisesta, toimin-

nasta ja käytöstä ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi ajoneuvojen rekisteröintitodistusten myöntämisestä vastaavien jäsenvaltioiden yksiköiden pääsyn sallimisesta toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmään (SIS II- lainsäädäntöehdotukset) sekä ehdotuksista laadittu muistio.

Helsingissä 8 päivänä joulukuuta 2005

Sisäasiainministeri *Kari Rajamäki*

Lainsäädäntöneuvos Laura Yli-Vakkuri

SISÄASIAINMINISTERIÖ

MUISTIO  
EU/2005/1061  
EU/2005/1062  
EU 2005/1063  
1.12.2005

**EHDOTUKSET NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI SEKÄ EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI TOISEN SUKUPOLVEN SCHENGENIN TIETOJÄRJESTELMÄN (SIS II) PERUSTAMISESTA, TOIMINNASTA JA KÄYTÖSTÄ JA EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI AJONEUVOJEN REKISTERÖINTITODISTUSTEN MYÖNTÄMISESTÄ VASTAAVIEN JÄSENVALTIOIDEN YKSIKÖIDEN PÄÄSYN SALLIMISESTA TOISEN SUKUPOLVEN SCHENGENIN TIETOJÄRJESTELMÄÄN; KOM(2005) 230 LOPULLINEN (31.5.2005), KOM(2005) 236 LOPULLINEN (31.5.2005) JA KOM 237 LOPULLINEN (31.5.2005)**

## 1. Yleistä

Ehdotettujen säädösten tavoitteena on luoda oikeudelliset puitteet SIS II – tietojärjestelmälle. Ne myös vahvistaisivat SIS II:n rakennetta, rahoitusta, vastuualueita sekä yleistä tietojenkäsittelyä ja tietosuojaa koskevia yhteisiä säännöksiä. SIS II –tietojärjestelmä perustuisi tulevaisuudessa kolmeen oikeudelliseen instrumenttiin: Ehdotus neuvoston päätökseksi (KOM (2005) 230 lopullinen, 31.5.2005) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (KOM (2005) 236 b-pullinen, 31.5.2005) toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmän (SIS II) perustamisesta, toiminnasta ja käytöstä ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi ajoneuvojen rekisteröintitodistusten myöntämisestä vastaavien jäsenvaltioiden yksiköiden pääsyn sallimisesta toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmään (KOM 237 b-pullinen, 31.5.2005).

Ensiksi mainitussa asetuksessa säädettäisiin SIS II – tietojen käsittelystä henkilön liikkuvuuteen liittyvien, Schengenin säännöstöön kuuluvien politiikkojen täytäntöönpanon tukemiseksi (esimerkiksi ulkorajat ja viisumit). Päätös puolestaan sisältäisi säännökset SIS II – tietojen käsittelystä poliisiyhteistyön ja oikeudellisen yhteistyön tukemiseksi rikosasioissa (esimerkiksi eurooppalainen pidätysmääräys, henkilötietojen siirtäminen kolmannelle osapuolelle tai maalle).

Näitä kahta ehdotusta täydentää ehdotus

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi, joka koskee rekisteröintitodistusten myöntämisestä vastaavien jäsenvaltioiden yksiköiden pääsyä SIS II:een tallennettuihin tietoihin sen tarkastamiseksi, että rekisteröitäviksi esitetyt autot eivät ole varastettuja, kavallettuja tai muutoin kadonneita. Ehdotetun säädöksen tavoitteena on lujittaa tehokkaaseen tietojenvaihtoon perustuvaa jäsenvaltioiden keskinäistä yhteistyötä varastettuihin ajoneuvoihin liittyvien petosten ja laittoman kaupan torjumiseksi.

Ehdotettujen säädösten taustalla on tavoite vapauten ja turvallisuuden perustuvasta alueesta, jossa henkilöt voivat liikkua vapaasti ja turvallisesti. Tämä tavoite on toteutettu niin sanotulla Schengen-järjestelmällä, jonka perusteella henkilöiden rajatarkastukset on poistettu Schengenin säännöstöön osallistuvien valtioiden väliltä. Schengen-järjestelmä on alun perin perustettu niin sanotuilla Schengenin sopimuksilla, joihin perustuva Schengenin säännöstö on sisällytetty unionin säännöstöön Amsterdamin sopimuksella.

Schengenin tietojärjestelmä (SIS) on eräs olennainen osa niin sanotuista korvaavista toimenpiteistä, jotka ovat viranomaisten käytössä sisärajatarkastusten poistamisen vastapainona. SIS:n avulla viranomaiset voivat tutkia henkilöistä ja esineistä tehtyjä kuulutuksia. Saatuja tietoja käytetään erityisesti poliisiyhteistyössä ja oikeudellisessa yhteistyössä rikosasioissa sekä ulkorajoilla tai kan-

sallisella alueella suoritettavissa henkilötarkastuksissa ja viisumien ja oleskelulupien myöntämisessä. SIS on välttämätön väline Schengen-alueen toimivuuden kannalta, koska sen avulla varmistetaan alueen korkea turvallisuustaso mahdollistamalla jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välinen tehokas yhteistyö. Vuonna 2001 laajentumisprosessin yhteydessä neuvosto päätti uudistaa järjestelmää kehittämällä SIS II:n ja uskoi tehtävän komissiolle. SIS II:ssa on tarkoitus hyödyntää uusinta tekniikan kehitystä, jonka ansiosta uusien jäsenvaltioiden ja uusien toimintojen tekninen integrointi järjestelmään on helppoa.

Schengenin säännöstöön kuuluvia muita korvaavia toimenpiteitä ovat muun muassa yhtenäisviisumi, yhtenäinen ulkorajavalvonta sekä poliisiyhteistyön ja rikosoikeudellisen yhteistyön keinoja. Schengenin säännöstöön sisältyy myös maahantulokieltoja, ulkomaa-laisten liikkumisoikeutta ja huumausaineiden torjuntaa koskevia määräyksiä.

Ehdotetuilla säädöksillä kumottaisiin Schengenin yleissopimuksen Schengenin tietojärjestelmää koskevat määräykset ja niitä täydentävät muut Schengenin säännösten säännökset.

## **2. Ehdotusten lainsäädännöllinen tausta**

SIS II:n kehittäminen on annettu neuvoston tehtäväksi joulukuussa 2001 annetuilla neuvoston asetuksella (EY) N:o 2424/2001 ja neuvoston päätöksellä 2001/886/YOS.

Euroopan unionin ulkopuolella syntynyt Schengenin säännöstö siirrettiin vuonna 1999 voimaan tulleella Amsterdamin sopimuksella osaksi unionin säännöstöä. Schengenin säännöstö on laaja kokonaisuus, joka koskee useita eri vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen politiikkoja. Euroopan unionin neuvosto määritteli Amsterdamin sopimuksen voimaantultua oikeusperustat Schengenin säännösten eri osille joko unionin I tai III pilarista (neuvoston päätös 1999/436/EY). Schengenin säännöstöä muutettaessa tai täydennettäessä I pilariin kuuluvan säännösten osalta on käytettävä oikeusperustana Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräyksiä. Vastaavasti III pilariin kuuluvan sää-

nösten osalta on oikeusperustana käytettävä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen määräyksiä.

Neuvosto ei ole määritellyt Schengenin tietojärjestelmää koskevien määräysten oikeusperustaa, joten niiden katsottiin Amsterdamin sopimuksen määräysten mukaisesti jäävän asiasisällöstään riippumatta kokonaisuudessaan unionin III pilariin. Amsterdamin sopimukseen sisältyy kuitenkin määräys, jonka mukaan asianmukaista oikeusperustaa on sovellettava alkuperäistä Schengenin säännöstöä muutettaessa tai täydennettäessä unionin lainsäädännöllä. Unionissa omaksutun käytännön mukaisesti eri pilareihin kuuluvia oikeusperustoja ei voida käyttää samassa säädösinstrumentissa. Komissio on tästä syystä päättänyt antamaan toisen polven Schengenin tietojärjestelmästä oikeusperustaltaan I pilariin (Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 62 artiklan 2 kohdan a alakohta ja 66 artikla) kuuluvan asetusehdotuksen ja oikeusperustaltaan III pilariin (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 30 artiklan 1 kohdan a ja b alakohta, 31 artiklan 1 kohdan a ja b alakohta sekä 34 artiklan 2 kohdan c alakohta) kuuluvan päätösehdotuksen. Näitä täydentävä ajoneuvorekisteriviranomaisia koskeva asetusehdotus on myös tehty I pilariin kuuluvalla oikeusperustalla (Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 71 artikla). Kaikki kolme ehdotusta koskevat Schengenin tietojärjestelmää, joka on yksi yhtenäinen kokonaisuus.

Ajoneuvojen rekisteröintitodistusten myöntämisestä vastaavien jäsenvaltioiden yksiköiden pääsyn sallimista toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmään koskevan asetusehdotuksen tavoite on sama kuin komission aikaisemman esityksen, joka on annettu elokuussa 2003. Mikäli tämä aikaisempi asetusehdotus, ehdotus neuvoston ja Euroopan parlamentin asetukseksi tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen tarkistamisesta siltä osin, mikä koskee ajoneuvojen rekisteröintitodistusten myöntämisestä vastaavien jäsenvaltioiden viranomaisten pääsyä Schengenin tietojärjestelmään (COM(2003) 510 lopullinen), hyväksytään neuvoston ja Euroopan parlamentin käsittelyssä, komission tarkoituksena on

muuttaa nyt tehdyn asetusehdotuksen tekstiä vastaavasti. Uusi esitys oli tarpeen, jotta voitiin varmistaa yhteensopivuus SIS II:n kanssa.

Asetusehdotukset hyväksytään I pilarin alaan kuuluvina niin sanotussa yhteispäätös-menettelyssä, jossa Euroopan unionin neuvosto ja Euroopan parlamentti ovat tasavertaisia lainsäätäjiä. Päätösehdotus perustuu III pilarin oikeusperustoihin, joten päätöksen tekee neuvosto saatuaan Euroopan parlamentin lausunnon.

### 3. Ehdotusten tavoite ja aikataulu

Schengenin tietojärjestelmän kapasiteetti nykymuodossaan riittää palvelemaan korkeintaan 18 osallistujavaltiota. Tietojärjestelmä on tällä hetkellä käytössä 13 jäsenvaltiossa ja kahdessa muussa valtiossa (Islanti ja Norja), ja se aiotaan ottaa lähiaikoina käyttöön Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Irlannissa. Tietojärjestelmän kapasiteetti ei siten riitä kattamaan laajentuneen unionin tarpeita. Tästä syystä sekä tietotekniikan uusimman kehityksen hyödyntämiseksi että uusien toimintojen käyttöönoton mahdollistamiseksi on katsottu tarpeelliseksi kehittää uusi, toisen sukupolven tietojärjestelmä.

Eurooppa-neuvosto hyväksyi marraskuussa 2004 Haagin ohjelman vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen lujittamiseksi Euroopan unionissa. Eurooppa-neuvosto pyysi komissiota, neuvostoa ja jäsenvaltioita toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet tarkastusten poistamiseksi sisärajoilta mahdollisimman pian sen jälkeen, kun kaikki vaatimukset Schengenin säännösten soveltamisen aloittamiseksi on täytetty ja Schengenin tietojärjestelmä (SIS II) on saatu toimintaan vuonna 2007.

Koska käytännön toimet tulevat viemään oman aikansa, mukaan lukien päätösehdotuksen kansallinen hyväksymismenettely eräissä jäsenvaltioissa, neuvoston ja parlamentin olisi Haagin ohjelmassa sovitun aikataulun toteuttamiseksi saatava SIS II:ta koskevat säädösehdotukset valmiiksi kesään 2006 mennessä ja lopullisesti hyväksyttyä viimeistään syksyllä 2006. Tavoite sekä nykyistä järjestelmää soveltavien jäsenvaltioiden että uusien jäsenvaltioiden liittymiselle

on keväällä 2007.

### 4. Ehdotusten pääasiallinen sisältö

*Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmän (SIS II) perustamisesta, toiminnasta ja käytöstä*

#### I luku - Yleiset säännökset

I luvussa määritellään asetuksen soveltamisala sekä esitetään määritelmät, SIS II:n tekninen rakenne ja toimintatavat. Asetuksessa määritellään ehdot ja menettelyt, jotka koskevat kolmansien maiden kansalaisiin liittyvien kuulutusten käsittelyä ja lisätietojen vaihtoa *jäsenvaltioiden alueelle saapumisen kieltämiseksi*. SIS II koostuisi Schengenin keskustietojärjestelmästä (CS-SIS), kunkin jäsenvaltion määrittelemästä yhdestä tai kahdesta käyttöliittymästä (NI-SIS) sekä CS-SIS:n ja NI-SIS:n välisestä viestintäinfrastruktuurista. Jäsenvaltioiden kansalliset järjestelmät (NS) yhdistetään SIS II:een NI-SIS:iä kautta. Jäsenvaltioiden viranomaiset tallentavat SIS II:een tietoja, käyttävät sitä ja suorittavat siinä hakuja joko suoraan tai NS:ssä saatavissa olevaa CS-SIS:n kopiota käyttäen.

CS-SIS:stä, NI-SIS:istä ja CS-SIS:n ja NI-SISien välisestä viestintäinfrastruktuurista muodostuvan SIS II:n toiminnasta ja ylläpidosta aiheutuvat kustannukset katetaan Euroopan unionin talousarviosta. Kunkin jäsenvaltion on katettava NS:n kehittämisestä, mukauttamisesta ja toiminnasta aiheutuvat kustannukset.

SIS II tietojärjestelmäarkkitehtuuri luodaan sellaiseksi, että jäsenvaltiot voivat halutessaan tehdä tietokantakyselyt suoraan SIS II keskustietojärjestelmään (CS-SIS) tai ottaa käyttöönsä kopion CS-SIS:n tietokannasta, johon tietokantakyselyt tehdään. Jälkimmäinen toteutus tapahtuu jäsenvaltion omalla kustannuksella ja jäsenvaltio on velvollinen ylläpitämään järjestelmää sekä huolehtimaan tietokantakopion tietosisällön oikeellisuudesta. Suomi on huolellisen selvitystyön jälkeen valinnut NS – NI-SIS – CS-SIS yhteyden joka perustuu suoraan keskustietojärjestelmän

käyttöön. Toisin sanoen Suomi ei ota käyttöön CS-SIS:n tietokantakopiota.

## **II luku - Jäsenvaltioiden velvollisuudet**

Kukin jäsenvaltio vastaa NS:nsä toiminnasta ja ylläpidosta sekä sen yhdistämisestä SIS II:een. Jäsenvaltiot ovat velvollisia varmistamaan NS:nsä yhteensopivuuden ja yhdenmukaisuuden SIS II:n kanssa. Tässä luvussa säädetään myös SIS II:n kansallisen toimiston ja niin sanottujen SIRENE-viranomaisten tehtävistä. SIS II:n kansallinen toimisto varmistaa, että toimivaltaiset viranomaiset pääsevät käyttämään SIS II -järjestelmää. SIRENE-viranomaiset huolehtivat lisätietojen vaihdosta ja tarkistavat SIS II:een tallennettujen tietojen laadun. Jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteet, joiden avulla turvataan SIS II -järjestelmän turvallisuus ja tietojen luottamuksellisuus. Poliisin tietohallintokeskus (PTHK) vastaa SIS II tietojärjestelmän ylläpidosta ja käyttöoikeuksien hallinnasta. Keskusrikospoliisiin perustettu SIRENE-toimisto puolestaan vastaan SIRENE-viranomaisille säädettyjen tehtävien hoitamisesta.

Jäsenvaltiot velvoitetaan ylläpitämään lokijärjestelmää, johon kerätään tiedot SIS II -järjestelmän käytöstä. Lokijärjestelmä on käytössä myös nykyisessä SIS 1+ tietojärjestelmässä. Voimassa olevan Schengenin yleissopimuksen 103 artiklan mukaan jäsenvaltion tulee tallentaa (logata) keskimäärin joka kymmenes henkilötietoja sisältävä tietojen siirto (tietokantakysely ja siihen tullut vastaus). Säännöstä on muutettu niin sanotun Espanjan aloitteen perusteella siten, että jäsenvaltiot ovat 1.1.2006 alkaen velvollisia tallentamaan lokiin kaikki henkilötietoja koskevat tietojen siirrot (Neuvoston asetus (EY) N:o 871/2004 sekä neuvoston päätös 2005/211/YOS).

Asetusluonnoksen mukaan tallennusvelvoite laajenisi kaikkiin tietokantakyselyihin. Uutta asetusluonnoksessa on myös se, että jäsenvaltioille on asetettu velvoite toimittaa lokivalvonnan tulokset komissiolle.

## **III luku - Komission velvollisuudet**

Komissio vastaa SIS II:n operatiivisesta hallinnoinnista. Myös SIS II:n keskustietojärjestelmätasolle on perustettava lokijärjestelmä, johon rekisteröidään suoritettujen tietojenkäsittelytoimet tietojenkäsittelyjen lainmukaisuuden valvomiseksi sekä järjestelmän moitteettoman toiminnan, tietojen eheyden ja tietoturvallisuuden varmistamiseksi. Komissiota koskevat soveltuvin osin samat tietoturvallisuuteen ja tietojen luottamuksellisuuteen liittyvät asiat kuin jäsenvaltioitakin. On kuitenkin huomattava, että tämän lisäksi komissiolle annettaisiin ehdotuksen 34 artiklan m-jalla merkittäviä tehtäviä SIS II:n toiminnan tulosten, kustannustehokkuuden ja palvelujen laadun tarkkailussa, joten sen roolin voidaan arvioida laajenevan myös poliittisesti.

Keskäpitkällä tai pitkällä aikavälillä komissio arvioi ulkoistamisvaihtoehtoja ottaen huomioon synergiaedut, joita saadaan useiden muiden laajojen tietotekniikkajärjestelmien kuten viisumitietojärjestelmän (VIS) ja Eurodac-järjestelmän operoinnista.

Nykyisen keskustietojärjestelmän (C.SIS) hallinnoinnista vastaa Ranska. Teknisen tuen yksikkö, joka vastaa C.SIS:n operatiivisesta toiminnasta ja ylläpidosta, on sijoitettu Strasbourgisiin.

## **IV luku - Kolmansien maiden kansalaisia koskevat kuulutukset maahantulon epäämiseksi**

Luvussa määritellään edellytykset kolmansien maiden kansalaisille maahantulon epäämisen tarkoituksessa SIS II -järjestelmään tallennettaville kuulutuksille. Tässä tarkoituksessa luvussa määritellään tyhjentävästi tilanteet, joissa jäsenmaiden on tallennettava SIS II -järjestelmään kuulutus kolmannen valtion kansalaiselle annetusta maahantulo-kiellosta sekä luetellaan ne tilanteet, joissa kuulutuksen tallentaminen perustuu jäsenmaiden harkintaan.

Luvussa myös luetellaan tyhjentävästi ne henkilöä koskevat tiedot, jotka maahantulon epäämisen tarkoituksessa kuulutuksiin voidaan sisällyttää. Lisäksi siinä määritellään ne asianomaiset viranomaiset, joilla on oikeus päästä tai joille on annettava pääsy järjes-

telmään sekä missä tarkoituksessa tämä pääsy on annettu. Artiklassa 17 mainittujen viranomaisten osalta määritellään myös osuustapauksessa noudatettava menettely. Luvussa määritellyille viranomaisille annettaisiin rajoitetussa tarkoituksessa pääsy myös henkilöasiakirjoja koskeviin kuulutuksiin.

Lopuksi luvussa luetellaan tilanteet, joissa jäsenmaiden on poistettava kuulutus järjestelmästä, asetetaan maksimiaika kuulutuksen säilyttämiseksi, jonka kuluksi se poistetaan järjestelmästä sekä asetetaan jäsenmaalle velvollisuus seurata, että sen tallentamat kuulutukset ovat asetuksen mukaisia.

Komissio on painottanut, ettei säännöshodotuksilla ole tarkoitus luoda mitään täysin uutta vaan että ne perustuvat suurimmalta osin jo olemassa oleviin säännöksiin, kyseisen luvun osalta erityisesti Schengenin yleissopimuksen 94, 96, 101 ja 112 artikloihin. Schengenin yleissopimukseen verrattuna kuulutuksen tallentamisen edellytykset on kuitenkin määritelty selkeämmin ja täsmällisemmin. Tavoitteena on yhdenmukaistaa jäsenvaltioiden käytäntöjä asiassa. Lisäksi asetusehdotus sisältää joitakin uusia kuulutusperusteita ja antaa aikaisempaa merkittävästi laajemmalle viranomaisaholte pääsyn järjestelmään. Niin sanotun Espanjan aloitteen perusteella annetussa neuvoston päätöksessä Europolille on annettu pääsy maahantulon epäämistä koskeviin kuulutuksiin (Neuvoston päätös 2005/211/YOS).

## **V luku - Yleiset tietojenkäsittelysäännöt**

SIS II:een tallennettuja tietoja voivat käsitellä ainoastaan jäsenvaltioiden asetusluonnoksen mukaisesti määrittelemät toimivaltaiset kansalliset viranomaiset määriteltyihin tarkoituksiin.

Nykyisestä poiketen jäsenvaltiot veloitetaan ilmoittamaan komissiolle luettelo kansallisista viranomaisista, jotka on valtuutettu käsittelemään SIS II -tietoja. Komissio ilmoittaa nämä tiedot Euroopan tietosuojavaltuutetulle.

Luvussa on säädökset henkilötiedoista ja tietoluokista, joita SIS II -järjestelmään saa tallentaa sekä SIS II:n sisältämien tietojen käsittelystä, tietojen kopioinnista, tietojen

laadusta ja kuulutusten yhteensopivuudesta.

Uutta on se, että jäsenvaltio, joka käyttää suoraan SIS II -keskustietojärjestelmää (CS-SIS) tekemättä kansallista kopiota, voi lisätä tekemiinsä kuulutuksiin viitenumeron kuulutuksiin liittyvien kansallisten tietojen löytämiseksi. Uutta on myöskin säännös täydentävistä tiedoista henkilöiden virheellisten tunnistusten varalta, jonka tarkoituksena on selkiyttää menettelyä sellaisissa tapauksissa, että toiselle kuuluvaa henkilöllisyyttä on käytetty väärin.

Tässä luvussa on myös säännökset kuulutusten linkittämisestä ja lisäksi lukuun on otettu säännökset lisätiedoista (tarkoitus ja säilyttämisaika).

## **VI luku - Tietosuojat**

Luvussa säädetään oikeudesta tietojen saantiin, oikaisuun ja poistamiseen sekä oikeussuojakeinoista ja tietosuojaviranomaisista. Asetusehdotuksen johdannon mukaan asetusta sovellettaessa sovelletaan niin sanottua tietosuojadirektiiviä (95/46/EY). Päätöksen tietosuojamääräykset puolestaan perustuivat Euroopan neuvoston vuoden 1981 yleissopimukseen yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa käsittelyssä (SopS 35 – 36/1992). Sekä päätösehdotuksen että asetusehdotuksen johdannon mukaan Euroopan komission suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 2001/45.

Artiklassa 28 säädetään niistä tiedoista, joita henkilölle, jota koskevia tietoja on tarkoitettu käsitellä SIS II:ssa maahantulon epäämiseksi, on ilmoitettava. Artikla lähtee siitä, että rekisteröidylle on ilmoitettava siinä mainitut asiat ilman erillistä pyyntöä. Tämä artikla on siten lähellä henkilötietodirektiivin 10 ja 11 artiklaan sisältyvää rekisterinpitäjän tai hänen edustajansa velvollisuutta informoida rekisteröityä oma-aloitteisesti. Artiklassa 29 säädetään rekisteröidyn tarkastusoikeuden käyttämisestä, joka edellyttää rekisteröidyn oma-aloitteisuutta.

Henkilöiden oikeus tutustua SIS II:ssa lä-

siteltyihin itseään koskeviin tietoihin ja saada ne oikaistuksi tai poistetuksi määräytyy sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa henkilöt käyttävät oikeuttaan. Artikla noudattaa samoja periaatteita kuin Schengenin yleissopimus. Uutena määräyksenä tulisi kuuden kuukauden määräaika, jonka kuluessa jäsenvaltion olisi annettava vastaus tarkastuspyyntöön. Artiklassa ei ole asetettu jäsenvaltiolle velvoitetta, joka edellyttäisi niitä punnitsemaan tapauskohtaisesti milloin tarkastusoikeus voidaan evätä. Tällainen velvoite sisältyy päätöksen tietosuojaa koskevan luvun X vastaavaan 51 artiklan 4 kohtaan.

Oikeussuojakeinoja koskevan 30 artiklan sisältö vastaa Schengenin yleissopimuksen määräyksiä. Tekstissä on kuitenkin kolme merkittävää eroa. Teksti näyttää viittaavan siihen, että tarkastusoikeuden käyttäjän tulisi olla jäsenvaltion alueella, tätä Schengenin sopimus ei edellytä. Toiseksi teksti edellyttää, että rekisteröityjen oikeuksia koskeva asia tulisi voida viedä jäsenmaassa tuomioistuimen käsiteltäväksi. Useimmissa tapauksissa asia jäsenmaissa käsitellään kuitenkin ensivaiheessa tietosuojaviranomaisten toimesta ja vasta tämän jälkeen tuomioistuinten toimesta. Artikla ei sisällä Schengenin yleissopimuksen 111 (2) artiklan kohdan mukaista velvoitetta jäsenmaille, jonka mukaan ne sitoutuvat keskenään panemaan täytäntöön toisen maan viranomaisen tai tuomioistuimen tekemiä päätöksiä.

Järjestelmän valvonta olisi jaettu kansallisten viranomaisten ja Euroopan tietosuojavaltuutetun välillä. Schengenin yleissopimuksella perustetun yhteisen valvontaelimen toiminta lakkaisi uudistuksen voimaantulon myötä. Euroopan tietosuojavaltuutettu kutsuisi kansalliset valvontaviranomaiset kokoukseen vähintään kerran vuodessa. Millään toimielimellä ei olisi nykyisin yhteiselle valvontaelimelle kuuluvaa Schengenin sopimuksen 115 artiklan 3 kohdan mukaista yleistä valvontamandaattia.

## **VII luku - Korvausvastuu ja seuraamukset**

Kukin jäsenvaltio on vastuussa kaikista vahingoista, joita aiheutuu henkilölle SIS II:n tai SIRENE-viranomaisen kautta toimitettujen tietojen luvattomasta tai virheellisestä käsittelystä kyseisen jäsenvaltion toimesta.

Korvausvastuu vastaa voimassa olevan Schengenin yleissopimuksen artiklan 116 velvoitteita muuten, mutta siinä on nyt mainittu erikseen myös SIRENE –viranomaiset sekä lisäksi huomioitu jäsenvaltion mahdollisesti SIS II:lle aiheuttama vahinko.

Seuraamusten osalta jäsenvaltiot veloitetaan varmistamaan, että SIS II:n tietojen käsittelystä asetuksen vastaisesti määrätään rahoitukset, oikeasuhteiset ja varoittavat seuraamukset kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

## **VIII luku - Loppusäännökset**

Komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen SIS II:n toiminnasta ja jäsenvaltioiden kahdenvälisestä ja monenvälisestä tietojenvaihdosta kahden vuoden kuluttua SIS II:n toiminnan alkamisesta ja sen jälkeen joka toinen vuosi. Komission tehtävänä on myös laatia yleisarviointeja. Komissiota avustamaan perustetaan komitea, joka toimii tapauksesta riippuen joko neuvoo-antavana komiteana tai sääntelymenettelykomiteana neuvoston päätöksen 1999/468/EY (ns. komitologiapäätös) mukaisesti.

Asetus korvaa tietyt Schengenin yleissopimuksen määräykset ja Schengenin toimeenpanevan komitean päätökset.

***Ehdotus neuvoston päätökseksi toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmän (SIS II) perustamisesta, toiminnasta ja käytöstä***

## **I luku - Yleiset säännökset**

I luvussa määritellään päätöksen soveltamisala sekä esitetään määritelmät, SIS II:n tekninen rakenne ja toimintatavat. Säännökset vastaavat asetuksen I luvun säännöksiä

sillä poikkeuksella, että päätöksessä määritellään ehdot ja menettelyt, jotka koskevat kuulutusten ja niihin liittyvien täydentävien tietojen käsittelyä SIS II –järjestelmässä ja lisätietojen vaihtoa rikosasioissa tehtävää poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä varten.

## **II luku - Jäsenvaltioiden velvollisuudet**

Luvun säännökset vastaavat asetuksen II luvun säännöksiä.

## **III luku - Komission velvollisuudet**

Luvun säännökset vastaavat asetuksen III luvun säännöksiä.

## **IV luku - Kuulutukset henkilöistä, joita etsitään pidätystä ja luovuttamista varten**

SIS II –järjestelmään on tehtävä toimivaltaisen oikeusviranomaisen pyynnöstä kuulutus etsittävistä henkilöistä, jotta heidät voidaan pidättää ja luovuttaa eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella, tai henkilöistä, joita etsitään väliaikaista säilöönottoa ja rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista varten. Ehdotetuilla säännöksillä on tarkoitus täydentää voimassa olevan Schengenin yleissopimuksen 95 artiklan määräyksiä tiedoista, jotka luovutustarkoituksessa etsittyjä henkilöitä koskevan kuulutuksen täytyy sisältää, jotta heidät voidaan ottaa kiinni ja luovuttaa. Täydennys on tarpeen eurooppalaista pidätysmääräystä ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisiä luovutusmenettelyjä koskevan puitepäättöksen tultua voimaan 1.1.2004 (Neuvoston puitepäättö 2002/584/YOS). Kaikki jäsenvaltiot ovat saattaneet puitepäättöksen edellyttämät järjestelyt kansallisesti voimaan (Suomessa laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä, N:o 1286/2003).

Henkilön Suomeen luovuttamista koskevan etsintäkuulutuksen antamisesta päättää syyttäjä, joka on toimivaltainen ajamaan syytettä kysymyksessä olevassa rikosasiassa. Syyttäjä lähettää pyynnön etsintäkuuluttamisesta pai-

kalliselle poliisille, joka tallentaa etsintäkuulutuksen kansalliseen poliisiasian tietojärjestelmään. Rikosseuraamusvirasto on Suomessa toimivaltainen viranomainen pyytämään henkilön luovuttamista Suomeen suorittamaan tuomittua rangaistusta. Alkuperäiset Eurooppalaista pidätysmääräystä koskevat asiakirjat lähetetään SIRENE-toimistoon. SIRENE-toimisto huolehtii tarkistusten jälkeen tietojen tallentamisesta SIS –tietojärjestelmään.

Ehdotetun päätöksen mukaan myös kuulutusta koskevat täydentävät tiedot on tallennettava SIS II –järjestelmään, mikä poikkeaa nykyisestä toimintatavasta. Nykyisin kyseeseen etsintäkuulutukseen liittyvät lisätiedot välittää SIRENE-toimisto, kuten muissakin kuulutuksissa.

Eurooppalaista pidätysmääräystä koskeva puitepäättö lähtee siitä, että myös eurooppalaiseen pidätysmääräykseen perustuvassa luovuttamisessa hyödynnetään ensisijaisesti Schengenin tietojärjestelmää. Koska toimivaltaisia viranomaisia käynnistämään eurooppalaiseen pidätysmääräykseen perustuvan luovuttamisen ovat jäsenvaltioiden toimivaltaiset oikeusviranomaiset, on IV lukuun tarpeen sisällyttää tätä koskevat määräykset. Siihen nähden, että muutamat jäsenvaltiot ovat antaneet puitepäättöksen mukaisen ilmoituksen, jonka mukaan ne soveltavat ennen tiettyä ajankohtaa tehtyihin rikoksiin ennen 1.1.2004 voimassa olleita luovutusmenettelyjä, sisältää IV luku nykyisen Schengenin yleissopimuksen 95 artiklaa noudattelevan määräyksen.

Artiklassa 18 säädetään viranomaisista, joilla on oikeus käsitellä tässä luvussa mainittuja henkilötietoja. Säännöksessä on huomioitu ns. Espanjan aloitteen perusteella Schengenin yleissopimukseen tehty muutos, joten siinä mainitaan erikseen Europol ja Eurojust. (Neuvoston asetus (EY) N:o 871/2004 sekä neuvoston päätös 2005/211/YOS).

Voimassa olevan Schengenin yleissopimuksen 95 artikla sisältää määräyksiä myös ns. liputtamisesta. Tällä tarkoitetaan tilannetta, jossa jäsenvaltio liittyy kansallisessa rekisterissään olevaan toisen jäsenvaltion kuulutukseen maininnan, jonka mukaan sen kansallinen laki ei oikeuta luovuttamaan henkilöä kyseisessä yksittäistapauksessa. Käytännössä liputettuaan kuulutuksen jäsenvaltio ei



ryhdy mihinkään toimenpiteisiin henkilön väliaikaista säilyttämistä varten. Koska Schengenin tietojärjestelmää hyödynnetään myös eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla tapahtuvassa luovuttamisessa, on IV lukuun tarpeellista ottaa määräykset myös näissä puitteissa tapahtuvaa liputtamista varten.

Luvussa käsitellään myös kuulutusta koskevien tietojen säilytysajat. Lisäksi on huomioitu se, että kaikki päätöstä soveltavat jäsenvaltiot eivät ole EU:n jäsenmaita, joten nämä jäsenvaltiot noudattavat edelleen nykyisin voimassa olevaa menettelyä koskien henkilön pidättämistä ja luovuttamista.

Ehdotettujen IV luvun määräysten taustalla on eurooppalaiseen pidätysmääräyksen perustuvan luovutusjärjestelmän edellyttämät muutokset Schengenin tietojärjestelmää koskeviin määräyksiin eivätkä ne edellyttäne muutoksia voimassa olevaan lainsäädäntöön. Myöskään organisatorisia muutoksia ehdotetut määräykset eivät edellytä.

## **V luku - Kuulutukset henkilöiden suojelemiseksi tai uhkien estämiseksi**

Jäsenvaltion on tehtävä SIS II -järjestelmään kuulutuksia kadonneista henkilöistä tai henkilöistä, jotka heidän suojelemisekseen on tarpeen sijoittaa väliaikaisesti poliisin suojelukseseen.

Päätösehdotuksen mukaan oikeus tietojen käyttöön on poliisi- ja rajaviranomaisilla sekä kansallisilla oikeusviranomaisilla muun muassa syytteenpanoa koskevissa asioissa. Nykyisin voimassa olevan säännöksessä on erikseen mainittu tulliviranomaisten pääsy näihin tietoihin. Tarkoituksena ei kuitenkaan liene muuttaa voimassa olevaa järjestelmää.

Lisäksi luvussa säädetään näiden kuulutusten tietojen säilyttämistä koskevista ajoista sekä kuulutuksiin perustuvien toimenpiteiden toteuttamisesta.

## **VI luku - Kuulutukset henkilöistä, joita etsitään oikeudellista menettelyä varten**

Päätösehdotuksen VI luku sisältää säännökset sellaisista kuulutuksista, jotka koske-

vat henkilöitä, joita etsitään oikeudellisia menettelyitä varten. Luvussa säädetään tietojen säilyttämisaajoista sekä viranomaisista, joilla on oikeus käyttää edellä mainitun mukaisia ilmoituksia. Pääsääntönä on se, että käyttäjät voivat tehdä hakuja ainoastaan tiedoista, jotka ovat tarpeen niiden tehtävien suorittamiseksi.

Neuvoston päätöksellä 2005/211/YOS on lisätty Schengenin yleissopimuksen 101 artiklan 1 kappaleeseen kansallisten oikeusviranomaisten oikeus päästä tietoihin suorittaessaan tehtäviään. Lisäksi samalla päätöksellä on lisätty uusi 101 b artikla, jolla Eurojustille on perustettu tietyin edellytyksin oikeus päästä tietojärjestelmään ilmoitettuihin tietoihin.

Luvun säännökset vastaavat pääosin nykytilaa.

## **VII luku - Kuulutukset henkilöistä ja esineistä tarkkailua tai erityis-tarkastuksia varten**

Toimivaltaisen oikeus- ja hallintoviranomaisen pyynnöstä jäsenvaltioiden on rikosten selvittämiseksi ja yleisen turvallisuuden uhkien ehkäisemiseksi tehtävä SIS II järjestelmään kuulutuksia henkilöistä, ajoneuvoista, veneistä, ilma-aluksista ja konteista tarkkailua tai erityistarkastuksia varten mikäli on konkreettisia todisteita siitä, että henkilö suunnittelee tekevänsä erittäin vakavia rikoksia tai tällaista voidaan olettaa henkilön aiemmin tekemien rikosten perusteella.

Kuulutuksia voi edellä mainituin perustein tehdä myös valtion turvallisuudesta vastaavien viranomaisten pyynnöstä.

Luvussa on säädökset kuulutuksiin liittyvien lisätietojen keräämisestä ja vaihtamisesta sekä viranomaisista, joilla on oikeus käyttää kuulutustietoja ja lisäksi kuulutusten säilyttämistä koskevat määräajat.

Säännöksessä on huomioitu ns. Espanjan aloitteen perusteella Schengenin yleissopimukseen tehty muutos (Neuvoston päätös 2005/211/YOS), joten siinä mainitaan tietojen käyttöön oikeutettuina viranomaisina erikseen myös kansalliset oikeusviranomaiset ja Europol.

## **VIII luku - Kuulutukset esineistä takavarikointia tai rikosprosessin todisteena käyttämistä varten**

Toimivaltaisten viranomaisten pyynnöstä jäsenvaltioiden on takavarikointia tai rikosprosessissa todisteena käyttämistä varten tehtävä SIS II järjestelmään kuulutuksia varastetuista, kavalletuista tai muutoin kadonneista esineistä. Artikla 35 sisältää listan niistä esineistä sekä asiakirjoista sekä arvopapereista ja seteleistä, joita VIII luku koskee. Säännös vastaa Schengenin yleissopimuksen 100 artiklaa sellaisena kuin se on muutettuna ns. Espanjan aloitteen pohjalta (Neuvoston päätös 2005/211/YOS).

Uutta asetulusuonnoksessa on se, että komissio vahvistaa tekniset säännöt, jotka koskevat mainittujen kuulutusten tietojen tallentamista ja niiden käyttöä.

Luvussa säädetään myös kuulutuksiin liittyvien lisätietojen kerääminen ja vaihtaminen sekä viranomaiset, joilla on oikeus käyttää kuulutustietoa ja kuulutusten säilyttämisajat.

## **IX luku - Yleiset tietojenkäsittelysäännöt**

Luvussa on säädökset henkilötiedoista ja tietoluokista, joita SIS II järjestelmään saa tallentaa sekä SIS II:n sisältämien tietojen käsittelystä, tietojen kopioinnista, tietojen laadusta ja kuulutusten yhteensopivuudesta. Nämä vastaavat pääosin voimassa olevan Schengenin yleissopimuksen säädöksiä. Nykyisestä poiketen jäsenvaltiot veloitetaan ilmoittamaan komissiolle luettelo kansallisista viranomaisista, jotka on valtuutettu käsittelemään SIS II tietoja. Komissio ilmoittaa nämä tiedot Euroopan tietosuojavaltuutetulle.

Uutta on myöskin säädös täydentävistä tiedoista henkilöiden virheellisten tunnistusten varalta, jonka tarkoituksena on selkiyttää menettelyä sellaisissa tapauksissa, että toiselle kuuluvaa henkilöllisyyttä on käytetty väärin.

Artiklassa 45 ovat säännökset kieltäytymismaininnasta. Jäsenvaltio voi lisätä määrättyihin kuulutuksiin kieltäytymismaininnan, jonka mukaan kuulutuksen perusteella toteutettavaa toimenpidettä ei toteuteta sen alueella. Voimassa olevassa Schengenin

yleissopimuksessa kieltäytymisestä käytetään ilmaisua ”liputus” ja tämä vastaava oikeus on mainittu aina kyseisen artiklan yhteydessä.

Tässä luvussa on myös säännökset kuulutusten linkittämisestä ja lisäksi lukuun on otettu säännökset lisätiedoista (tarkoitus ja säilyttämisaika) sekä henkilötietojen siirrosta kolmansille maille.

## **X luku - Tietosuojaja**

Luvussa säädetään tietosuojasta. Artiklat vastaavat pääosin sisällöltään asetusehdotuksen luvun VI vastaavia säännöksiä. Tietojen käsittelyyn sovelletaan Euroopan neuvoston vuoden 1981 yleissopimusta yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä (SopS 35 – 36/1992). Euroopan neuvoston ministerikomitean antamaan suositukseen R (87) 15 henkilötietojen käytön rajoittamisesta poliisialalla sisältyvät periaatteet olisi päätösluonnoksen johdannon mukaan otettava huomioon päätöstä sovellettaessa. Asetulusuonnoksen tietosuojasäännökset puolestaan perustuvat niin sanottuun tietosuojadirektiiviin 1995/46/EY. Sekä päätösehdotuksen että asetusehdotuksen johdannon mukaan Euroopan komission suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 2001/45.

## **XI luku - Korvausvastuu ja seuraamukset**

Luvun säännökset vastaavat asetuksen VII luvun säännöksiä.

## **XII luku - Europolin ja Eurojustin oikeus käyttää SIS II –järjestelmää**

Luvussa ehdotetaan, että Europolilla ja Eurojustilla olisi pääsy tietojärjestelmään tallennettuihin tietoihin. Europol ja Eurojust informoivat jäsenmaita milloin Eurojustin ja Europolin pääsy järjestelmään paljastaa sellaisen kuulutuksen olemassaolon, joka on merkityksellinen Eurojustin tai Europolin toimialan kannalta. Tämä tuo selkeästi esille

sen, että järjestelmän luonne on muuttumassa rajavalvontaa palvelevasta ”hit-to-hit” tyyppisestä järjestelmästä yleisemmäksi oikeus- ja poliisiyhteistyötä palvelevaksi järjestelmäksi.

Europolin ja Eurojustin pääsyä nykyiseen SIS 1+ järjestelmään ollaan valmistelemassa ns. Espanjan aloitteen pohjalta hyväksytyn neuvoston päätöksen 2005/211/YOS perusteella. Liittyminen perustuu Schengenin yleissopimuksen muutokseen, johon lisättiin uusi 101 A ja 101 B artikla. Päätösluonnoksessa säädetään, että Europolin ja Eurojustin on määriteltävä yhdestä kahteen käyttöliittymään SIS II:een. Muutoin luvun säännökset vastaavat edellä mainittua 101 artiklaa.

### **XIII luku, loppusäännökset**

Luvun säännökset vastaavat pääosin asetuksen VIII luvun säännöksiä.

#### ***Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi ajoneuvojen rekisteröintitodistusten myöntämisestä vastaavien jäsenvaltioiden yksiköiden pääsyn sallimisesta toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmään***

Ajoneuvojen rekisteröintitodistusten myöntämisestä vastaavilla viranomaisilla olisi pääsy SIS II:een tallennettuihin tietoihin. Yksiköillä olisi suora pääsy, jos ne ovat osa jäsenvaltion keskushallintoa. Mikäli yksiköt eivät ole osa keskushallintoa, niillä olisi oikeus päästä tietoihin poliisi-, tulli- ja rajaviranomaisten välityksellä. Säännökset vastaavat komission vuonna 2003 tekemän asetusehdotuksen (KOM(2003) 510 lopullinen) säännöksiä. Aikaisemmasta asetusehdotuksesta on annettu U-kirjelmä 50/2004 vp.

### **5. Taloudelliset vaikutukset**

Toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmän (SIS II) kehittämisestä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2424/2001 ja neuvoston päätöksessä 2001/886/YOS säädetään, että SIS II:n kehittämisestä aiheutuvat kulut rahoitetaan Euroopan unionin talousarviosta. Vaikka suurimmat kulut synty-

vät kehitysvaiheessa (SIS II:n suunnittelu, rakentaminen ja testaus), vuonna 2007 alkava toimintavaihe muodostaa pitkäaikaisen talousarviositoumuksen, jota on arvioitava uusien rahoitusnäkökymien perusteella. Komissio on laatinut yhteisen rahoitus selvityksen, joka on liitteenä tässä asetuksessa ja joka koskee myös EY:n perustamissopimuksen VI osaston nojalla ehdotettua päätöstä.

SIS II tietojärjestelmän kansallisen osan kustannukset ovat kokonaisuudessaan noin 2,2 – 3 miljoonaa euroa. Kustannuksista pääosa ajoittuu vuodelle 2006. Varsinaisia hankintoja ja palvelujen ostoa suoritetaan vuonna 2006 noin 750.000 euron arvosta, minkä lisäksi osa hankitun uuden tietojärjestelmä-arkkitehtuurin kustannuksista ja kansallisiin tietojärjestelmiin tehtävästä sovelluskehitystyöstä käsitellään SIS II kansallisen järjestelmän kustannuksina, jolloin panostuksen arvo arvioidaan noin 1,5 – 1,9 miljoonaksi euroksi vuonna 2006. Vuoden 2007 kustannuksiksi on alustavasti arvioitu 450.000 euroa. SIS II -hankkeeseen on varattu tälle vuodelle (2005) 300.000 euroa.

Ajoneuvojen rekisteröintiviranomaisten tai maahanmuuttoviranomaisten pääsystä SIS II:een ei aiheutune merkittäviä kustannuksia.

### **6. Suhde Suomen lainsäädäntöön**

Perussäännökset periaatteista, jotka on otettava huomioon henkilötietoja käsiteltäessä, sisältyvät henkilötietolakiin (523/1999). Schengenin yleissopimukseen liittyvät henkilötietojen käsittelyä, muun muassa tietojen säilytysaikoja koskevat erityissäännökset, sisältyvät kuitenkin lakiin henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa (761/2003, ns. poliisirekisterilaki). Vireillä olevan SIS II:ta koskevan sääntelyn vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja sen tarkistamiseen kohdistuvat mainittuun poliisirekisterilakiin, erityisesti sen 6 lukuun, joka sisältää kansainväliseen poliisiyhteistyöhön liittyvän henkilötietojen käsittelyn erityissäännökset. Poliisirekisterilain säännöksiä olisi tarkistettava tältä osin.

Laki henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa (579/2005) sisältää rajavartiolaitoksen toiminnan osalta vastaavat säännökset kuin poliisirekisterilaki, joten tarpeet tarkis-

taa myös tämän lain säännöksiä tutkitaan.

## 7. Valtioneuvoston kanta

Schengenin säännöstö, mukaan lukien Schengenin tietojärjestelmä, sisällytettiin Euroopan unionin institutionaaliseen viitekehukseen Amsterdamin sopimuksella. Komission lähtökohtana on, ettei Schengenin tietojärjestelmän periaatteita ja käytäntöjä muuteta merkittävästi. Alalla tapahtunut kehitys otetaan kuitenkin asianmukaisesti huomioon. Suomi lähtee säädösehdotusten käsittelyssä siitä, että tietojärjestelmä säilyy tehokkaana turvallisuusviranomaisten yhteistyömenetelmänä. Suomi pitää tärkeänä SIS II – tietojärjestelmän oikeudellisen perustan vahvistamista hyvissä ajoin vuonna 2006, jotta järjestelmä voidaan ottaa suunnitellussa aikataulussa käyttöön vuonna 2007.

Suomi kannattaa asetusehdotuksella tavoiteltua jäsenmaiden kolmansien maiden kansalaisille maahantulon epäämisen tarkoituksessa tehtyjä kuulutuksia koskevien käytäntöjen yhdenmukaistamista. Yhdenmukainen kuulutusten tallennuskäytäntö palvelee erityisesti ennakoitavuuden, tehokkuuden ja henkilöiden yhdenvertaisen kohtelun tavoitetta.

Ottaen huomioon järjestelmän tavoitteet ja sen toimivuuden takaaminen sekä yksilöiden oikeusturva, on järjestelmään pääsyyn oikeutetut viranomaiset määriteltävä selkeästi. Europolin ja Eurojustin pääsy järjestelmään tulisi rajoittaa vain niihin kuulutuksiin, jotka selkeästi kuuluvat näiden organisaatioiden

toimialaan.

Suomi tulee osallistumaan aktiivisesti tietosuojamääräysten käsittelyyn. Tietosuojan taso tulee varmistaa niin sanotun tietosuojadirektiivin 1995/46/EY, yhteisön toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2001/45 sekä yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä tehdyn yleissopimuksen (SopS 35–36/1992) mukaisesti.

Kansallisten valvontaviranomaisten yhteistyöhön olisi oltava selkeät institutionaaliset mekanismit ja järjestelmää koskevien oikeudellisten perusteiden tulee tietosuojan näkökulmasta olla rakenteeltaan ja hierarkialtaan selkeitä. Tämä edellyttää tietojen käsittelyä koskevien vastuiden täsmentämistä komission ja jäsenvaltioiden välillä. Lisäksi kansallisten valvontaviranomaisten ja Euroopan tietosuojavaltuutetun välinen toimivalta tulisi määritellä selkeästi. Tulisi varmistaa, että valvontajärjestelmän aukottomuus voidaan taata myös silloin, kun jäsenvaltiolla ei ole omaa kopioita järjestelmästä vaan se on suoraan yhteydessä keskustietokantaan. Järjestelmän toiminnassa ei saisi olla harmaita alueita valvonnan näkökulmasta eikä valvonnan tason saisi laskea.

Suomi suhtautuu myönteisesti ajoneuvojen rekisteröintiviranomaisten pääsyyn SIS-järjestelmään ja pitää tärkeänä, että ulkomailta tuoduille ajoneuvoille tehdään myös SIS-tarkastus ennen ajoneuvojen uudelleen rekisteröintiä.